
Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1996 - 1997 (*)

8 NOVEMBRE 1996

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 29 juin 1975
relative aux implantations
commerciales**

(Déposée par M. Hugues Wailliez)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES , MESSIEURS,

Faisant écho aux protestations des organisations de classes moyennes contre le développement anarchique et spectaculaire des unités de grande surface, la loi du 29 juin 1975 relative aux implantations commerciales visait dans le contexte du début des années septante, à organiser de façon équilibrée l'octroi des autorisations en vue de la construction, l'extension ou la modification d'activité d'implantations commerciales dont la surface varie selon qu'on se situe géographiquement en zone I ou non au sens du texte précité.

Cette loi, dont l'esprit est effectivement la protection du petit commerce et de l'artisanat par le blocage des implantations, manque cependant son objectif en raison de quatre éléments cumulatifs:

(*) Troisième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1996 - 1997 (*)

8 NOVEMBER 1996

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van
29 juni 1975 betreffende de
handelsvestigingen**

(Ingediend door de heer Hugues Wailliez)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Om gehoor te geven aan het protest van de middenstandsverenigingen tegen de ongebreidelde en spectaculaire wildgroei van grote handelszaken was de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen bedoeld om, in de context van het begin van de jaren zeventig, op een evenwichtige wijze de toekenning te organiseren van de vergunningen voor de bouw, de uitbreiding of de wijziging van de aard van de bedrijvigheid van handelsvestigingen waarvan de oppervlakte varieert naargelang ze zich in de zin van die wettekst geografisch al of niet in zone 1 bevinden.

Hoewel die wettekst er wel degelijk naar steeft de kleinhandels- en ambachtsondernemingen te beschermen door het aantal vestigingen te bevroeden, is hij zijn doel voorbijgeschoten wegens het samengaan van vier factoren :

(*) Derde zitting van de 49ste zittingsperiode

1° Les surfaces définies par l'article premier de la loi favorisent l'instauration de situations limites, en manière telle que l'on assiste de la part des exploitants à un abus de ces rigidités.

2° Les surfaces visées ne sont manifestement plus adaptées aux réalités socio-économiques qui se justifiaient en 1975, dans la mesure où l'on assiste aujourd'hui à l'éclosion et à la multiplication de «supermarchés», «superettes» (Aldi, Dial, Fnac, etc...) et autres implantations du même type, que la loi de 1975, dans les faits, favorise, et dont le siège est bien souvent à l'étranger. Ceux-ci, en cassant les prix, grèvent le petit commerce et l'artisanat local d'une importante concurrence, sans être pour autant astreints aux contraintes des supermarchés (permis d'exploitations, etc...).

3° Aux termes du § 2 de l'article premier de la loi du 29 juin 1975, il suffit d'un arrêté royal pour modifier les normes et surfaces définies au § 1er, ce qui aggrave encore l'insécurité du commerce local.

4° Par ailleurs et comme le relevait la section de législation du Conseil d'Etat (1ère chambre) en son avis rendu le 20 février 1975, *«la composition du comité socio-économique est abandonnée aux mains du Roi. Or (...) ce comité constitue la plaque tournante dans le processus de décision qui doit conduire à l'autorisation ou au refus de l'autorisation sollicitée»* (Doc. parl., Sénat, 1974-1975, 584/1, pp.16-17).

La loi actuelle piège donc les petits commerçants, acculés à la faillite par les prix imbattables pratiqués par ces «superettes» mettant à profit les rigidités du texte, disposant de moyens financiers disproportionnés favorisant de grandes possibilités de manoeuvre, et jouissant en fin de compte d'un monopole de fait fort préjudiciable non seulement aux indépendants, ce qui est en soi préoccupant, mais en définitive à l'ensemble des consommateurs.

Réduire significativement les surfaces visées par l'article premier de la loi du 29 juin 1975 et en réserver la modification au législateur permettrait de protéger à peu de frais des pans entiers de notre économie en voie de paupérisation, de disparition ou simplement menacés (agriculture, textile, artisanat), alors que l'importation de produits extra-européens ne cesse de croître.

La défense des petits commerçants et artisans, véritables moteurs de la vie économique, reste l'une des préoccupations majeures du Front National et figure en bonne place dans son programme. Une politique économique saine implique un certain nombre d'ini-

1° De bij artikel 1 van de wet omschreven oppervlakten bevorderen het ontstaan van «grenssituaties» die de exploitanten aangrijpen om die erg stringente voorschriften te misbruiken.

2° De bedoelde oppervlakten zijn kennelijk niet meer aangepast aan de sociale en economische realiteit van 1975 aangezien vandaag «supermarkten», «superettes» (Aldi, Dial, Fnac e.d.) en andere soortgelijke vestigingen die de wet van 1975 feitelijk in de hand werkt en waarvan de zetel zich vaak in het buitenland bevindt, als paddestoelen uit de grond opschieten. De plaatselijke kleinhandels- en ambachtsondernemingen ondervinden bikkelharte concurrentie van dat soort vestigingen omdat die hun prijzen kraken zonder zich te moeten conformeren aan de strenge voorschriften die voor de supermarkten gelden (exploitatievergunningen enz.).

3° Naar luid van §2 van artikel 1 van de wet van 29 juni 1975 volstaat een koninklijk besluit om de in §1 vastgestelde normen en oppervlakten te wijzigen, waardoor de onzekerheid waarin de plaatselijke handel verkeert nog groter wordt.

4° De afdeling wetgeving van de Raad van State (1e kamer) laat zich in haar op 20 februari 1975 uitgebracht advies als volgt uit: *«de samenstelling van het sociaal-economisch comité wordt aan de Koning overgelaten. Zoals gezegd vormt dat comité nochtans de draaischijf in de besluitvorming die moet leiden tot de inwilliging of de weigering van de aangevraagde toelating»* (Parl. Stuk. Senaat, 1974-1975, 584/1, blz. 16-17).

De huidige wet is dus een valstrik voor de kleinhandelaars die tot het faillissement gedwongen worden omdat zij niet kunnen opboksen tegen de dumpingprijzen waartegen zo'n «superettes» hun waar kunnen slijten. Die profiteren immers zoveel mogelijk van de rigiditeit van de tekst, kunnen er bovenmaatse financiële middelen tegenaan gooien en bezitten een feitelijk monopolie dat niet alleen nadelig is voor de zelfstandigen, wat op zich zorgwekkend is, maar, per saldo, ook voor alle consumenten.

Door de in artikel 1 van de wet van 29 juni 1975 bedoelde verkoopoppervlakten significant te beperken en ervoor te zorgen dat ze alleen bij wet kunnen worden gewijzigd, zou het mogelijk zijn complete segmenten van ons bedrijfsleven die aan het verarmen, aan het verdwijnen of gewoon bedreigd zijn (landbouw, textiel, ambachtelijke nijverheid) zonder al te veel kosten te beschermen nu de invoer van niet-Europese produkten almaar toeneemt.

De verdediging van de kleine handelaars en ambachtslieden, die de echte gangmakers van het bedrijfsleven zijn, blijft een van de voornaamste punten van zorg van het Front National en staat mede bovenaan op het programma van de partij. Een gezond econo-

tatives réglementaires. Sans mobiliser des moyens extraordinaires, sans protectionnisme ni malthusianisme outrancier, le Front National entend assurer, de la sorte, la protection efficace d'une catégorie sociale particulièrement éprouvée par la crise et estime plus que jamais d'actualité cette fière déclaration de M. André Damseaux à la tribune de la Chambre le 24 juin 1975 : *«Nous restons profondément attachés à cette catégorie sociale du commerce indépendant, laquelle doit actuellement lutter contre une concurrence souvent déloyale du capitalisme sauvage de la grande distribution»* (Annales parlementaires, 24 juin 1975, p. 3614).

A l'aube du XXIème siècle, favoriser les classes moyennes et les mettre à l'abri de la concurrence étrangère doit non seulement être une priorité, mais aussi demeurer une prérogative du législateur. Comme le soulignait à juste titre le ministre des Classes moyennes en son exposé dans le cadre du Rapport fait au nom des commissions réunies des Affaires économiques et des Classes moyennes : *«Sans vouloir nier l'intérêt que peuvent représenter les grandes surfaces, il appartient aux responsables politiques de légiférer de manière à assurer un équilibre entre les différents types de commerces»* (Doc. parl., Sénat, 1974-1975, 584/2, pp.5 et 6). On ne saurait en effet tolérer que les nouvelles implantations compromettent la viabilité d'équipements commerciaux existants qui, tant qualitativement que quantitativement, donnent satisfaction.. En outre, permettre à l'administration de modifier arbitrairement les normes en question n'assure aucune sécurité satisfaisante au petit commerce.

La présente proposition de loi va en ce sens et pallie effectivement et durablement les inconvénients précités tout en mettant fin au risque d'abus d'une conception trop extensive, trop formaliste et trop rigide du concept de «grande surface commerciale», en vue de promouvoir un équilibre de nature à permettre un développement commercial harmonieux qui servira les intérêts de tous, consommateurs et petits commerçants.

H. WAILLIEZ

misch beleid impliceert een aantal regelgevingen. Zonder buitengewone middelen te willen aanwenden en wars van extreem protectionisme of malthusianisme wil het Front National aldus een efficiënte bescherming bieden aan een sociale categorie die door de crisis bijzonder zwaar op de proef wordt gesteld. De partij meent dan ook dat de door de heer André Damseaux op 24 juni 1975 vanop het spreekgestoelte van de Kamer afgelegde verklaring nimmer zo actueel geweest is: *«Wij zullen het blijven opnemen voor die sociale categorie van de zelfstandige handelaars in hun strijd tegen de groot-handel die hun met zijn ongebreideld kapitalisme vaak oneerlijke concurrentie aandoet»* (Parlementaire handelingen, 24 juni 1975, blz 3612).

Nu de XXIe eeuw voor de deur staat, moet de steun aan de middenstanders en hun afscherming tegen de buitenlandse concurrentie niet alleen vooropstaan, maar ook een prerogatief van de wetgever blijven. In dat verband maakte de minister van Middenstand in het raam van het namens de verenigde commissies voor de Economische Zaken en de Middenstand uitgebrachte verslag de volgende beschouwing : *«Derhalve moeten de politieke verantwoordelijken van het land, zonder het eventuele belang van de grote verkooppunten te willen ontkennen, regelgevend optreden ten einde het evenwicht tussen de verschillende types van handel te waarborgen»* (Parl. stuk Senaat 1974-1975, nr 584/2, blz.5 en 6). Men kan immers niet dulden dat de nieuwe vestigingen de levensvatbaarheid in gevaar brengen van bestaande commerciële voorzieningen die, zowel kwalitatief als kwantitatief, voldoening schenken. Als men dan de administratie nog toestaat willekeurig de desbetreffende normen te veranderen, geniet de kleinhandel helemaal geen afdoende bescherming meer.

Dit wetsvoorstel wil die nadelen efficiënt en duurzaam verhelpen en tevens paal en perk stellen aan eventuele misbruiken als gevolg van een te extensieve, te formalistische en te rigide opvatting van het begrip «grote handelsvestiging» en aldus een evenwicht bewerkstelligen dat mogelijkheden opent voor een harmonieuze ontwikkeling van de handel die de belangen van zowel de consument als de kleinhandelaar, dient.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution

Art. 2

A l'article 1er de la loi du 29 juin 1975 relative aux implantations commerciales sont apportées les modifications suivantes :

1° dans le § 1er, 1°, le point 1 est remplacé par la disposition suivante :

«1. En zone I, une surface bâtie brute supérieure à 900 m² ou une surface commerciale nette supérieure à 650 m²;

2° le § 2 est abrogé

25 octobre 1996

H. WAILLIEZ

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 1 van de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1, 1°, wordt punt 1 vervangen door de volgende bepaling:

«1. In een zone 1, met een bruto gebouwde oppervlakte van meer dan 900 m² of met een netto verkoopoppervlakte van meer dan 400 m²;

2° paragraaf 2 wordt opgeheven.

25 oktober 1996